

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 12 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työeläkevakuutusyhtiöistä annettua lakia siten, että laista poistettaisiin säännös, jonka mukaan työeläkevakuutusyhtiön toimitusjohtaja tai hänen sijaisensa ei saa olla luotto- tai rahoituslaitoksen, muun vakuutusyhtiön taikka työeläkevakuutusyhtiön kanssa samaan konserniin kuuluvan yhteisön hallituksen tai hallintoneuvoston jäsen.

Muutos on tarpeen työeläkevakuutusyhtiön sijoitusten valvontamahdollisuuksien varmistamiseksi.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Suomen liittyessä Euroopan talousalueeseen sekä myöhemmin Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen yhteydessä Suomen lakisäateinen työeläkevakuutustoiminta jäi EU:n henkivakuutusdirektiivien soveltamisen ulkopuolelle. Taustalla oli henkivakuutustoiminnan kilpailullisten olosuhteiden varmistaminen ja selkeyttäminen EU:n piirissä. Tätä koskeva henkivakuutuksen ensivakausliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun ensimmäisen neuvoston direktiivin 79/267/ETY muutos edellyttikin Suomelta työeläkevakuutustoiminnan eriyttämistä muusta vakuutustoiminnasta omiin yhtiöihinsä.

Työeläkevakuutusyhtiöitä koskevat erityis-

säännökset ovat nykyisin koottu työeläkevakuutusyhtiöistä annettuun lakiin (354/1997). Säännökset perustuvat pitkälti edellä mainittuihin työeläkevakuutusyhtiön toiminnan eriyttämisvaatimukseen muusta vakuutustoiminnasta sekä työmarkkinajärjestöjen ja työeläkevakuutusyhtiöiden väliseen 20 päivänä tammikuuta 1994 tehtyyn sopimukseen työeläkevakuutusyhtiöiden hallinnon kehittämisestä. Säännökset sisältävät myös selvitysmiesten Tarmo Pukkilan ja Matti Louekosken selvitystöiden tuloksena syntyneet ehdotukset työeläkevakuutusyhtiön hallinnon ja sijoitustoiminnan järjestämisestä. Lain yleisenä tavoitteena on työeläkevakuutusyhtiön toiminnan itsenäisyyden lisääminen samaan yhtiöryhmään kuuluviin vakuutusyhtiöihin, omistajiin, muihin työeläkevakuutusyhtiöihin sekä luotto- ja rahalaitoksiin nähden. Erityisesti sijoitustoiminnan tulee

lain mukaan olla riippumatonta kaikista ulkopuolisista tahoista ja perustua työeläkevakuutusyhtiön omaiin lähtökohtiin.

Lain 12 §:ssä säädetään työeläkevakuutusyhtiön toimitusjohtajan ja hänen sijaisensa erityisistä kelpoisuusvaatimuksista. Pykälän 4 momentissa on myös säännökset, joiden mukaan toimitusjohtaja tai hänen sijaisensa ei saa olla luotto- tai rahoituslaitoksen tai toisen työeläkevakuutusyhtiön taikka sen kanssa samaan konserniin kuuluvan yhtiön hallituksen tai hallintoneuvoston jäsen tai jonkin edellä mainitun yhteisön palveluksessa eikä toimia jonkin edellä mainitun yhteisön tilintarkastajana.

Edellä mainittu esteellisyys ei kuitenkaan koske hallintoneuvoston tai hallituksen jäsenyyttä vakuutusyhtiössä:

1) joka on asianomaisen työeläkevakuutusyhtiön tytäryhtiö;

2) jonka osake- tai takuupääomasta työeläkevakuutusyhtiö omistaa vähintään 20 prosenttia ja määrän, joka vastaa 20 prosenttia yhtiön kaikkien osakkeiden tai takuuosuusien tuottamasta äänimäärästä; tai

3) joka harjoittaa ainoastaan luottovakuutusliikettä ja sen jälleenvakuutusta ja jonka omistajina on useita työeläkevakuutusyhtiöitä.

Edellä selostettujen säännösten nojalla työeläkevakuutusyhtiön toimitusjohtajan tai hänen sijaisensa osallistuminen toisen yhteisön hallintoon on rajoitetumpaa kuin muilla vakuutusyhtiöillä, joilla toimitusjohtajan tai hänen sijaisensa osallistumista rajoitetaan vakuutusyhtiölain (1062/1979) 7 luvun 3 a §:n nojalla ainoastaan siten, että nämä eivät saa olla vakuutusyhtiön kanssa samaan konserniin kuuluvan luottolaitoksen toimitusjohtajana tai tämän sijaisena.

Työeläkevakuutusyhtiön kannalta olennaisia kysymyksiä ovat niiden erillisyyssuhteessa muuhun vakuutus- tai luottolaitostoitintaan ja niiden mahdollisuus harjoittaa työeläkevarojen turvaavaa ja tuottavaa sijoittamista.

Työeläkevakuutusyhtiön sijoitustoiminnassa on aina kysymys eläkevarojen sijoittamisesta. Työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 26 §:n 1 momentin mukaan nämä varat on sijoitettava tuottavasti ja turvaavasti. Turvaavuus edellyttää sijoitusten valvomista. Käytännössä valvonnan toteuttamista on kuitenkin vaikeuttanut edellä selostetut toimitusjohtajan esteellisyysvaatimukset. Tilanne

on korostunut viime aikoina kun työeläkevakuutusyhtiöt ovat joutuneet arvioimaan uudestaan erilaisia asiakaspalvelumuotoja ja -kanavia vahinko- ja henkivakuutusyhtiöiden sekä pankkijärjestelyjen seurauksena.

Ehdotetut muutokset tarkoittaisivat sitä, että työeläkevakuutusyhtiön toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa voisivat osallistua osakeomistuksen prosentiosuukseen tai yhteisön toimialan estämättä toisen yhteisön hallintoon sen vastuullisena jäsenenä. Samalla yhteisöjen piiriä ajanmukaistettaisiin ottamalla momenttiin myös rahastoyhtiöt.

Lain 27 §:n mukaan työeläkevakuutusyhtiön sijoitustoiminnan on oltava itsenäistä ja yhtiöllä on sijoitustoimintaa varten oltava riittävä oma henkilöstö eikä sijoitustoiminnan päätösvaltaa tai valmistelua saa luovuttaa henkilöille, jotka samanaikaisesti ovat työsopimukseen perustuvassa tai muussa hänen itsenäisyytensä vaarantavassa riippuvuussuhteessa toiseen yhteisöön tai säätiöön. Siten toimitusjohtajan tai hänen sijaisensa ollessa toisen yhteisön hallintoneuvoston tai hallituksen jäsen hänen tulee lain mukaan jäävätä itsensä valmistelusta tai päätöksenteosta, joka koskee kyseiseen yhtiöön tehtäviä sijoituspäätöksiä.

Koska sijoitustoiminnan itsenäisyyttä ja työeläkevakuutusyhtiön oman sijoitustoiminnan päätöksentekoa ja valmistelua koskevia lain 27 §:n mukaisia vaatimuksia ei ole tarkoitus muuttaa, voidaan arvioida, ettei sijoitustoiminnan päätöksenteon itsenäisyys muutoinkaan ehdotettujen säädösmuutosten johdosta käytännössä vaarannu.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei arvioida olevan välittömiä taloudellisia vaikutuksia.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä sosiaali- ja terveysministeriössä.

4. Riippuvuus muista esityksistä

Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys laiksi vakuutusyhtiölain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 32/2000 vp), jossa on esitetty muutoksia tässä esityksessä muutettavaksi ehdotettuun lain 12 §:ään.

5. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työeläkevakuutusyhtiöistä 25 päivänä huhtikuuta 1997 annetun lain (354/1997) 12 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa 640/1997, seuraavasti:

12 §

Johdon erityiset kelpoisuusvaatimukset

Työeläkevakuutusyhtiön toimitusjohtaja tai hänen sijaisensa ei saa olla luotto- tai rahoituslaitoksen, rahastoyhtiön tai toisen työeläkevakuutusyhtiön tai muun vakuutusyhtiön

taikka sen kanssa samaan konserniin kuuluvan yhteisön palveluksessa eikä toimia jonkin edellä mainitun yhteisön tilintarkastajana. Työeläkevakuutusyhtiön toimitusjohtaja tai hänen sijaisensa ei saa olla toisen työeläkevakuutusyhtiön hallintoneuvoston tai hallituksen jäsen.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta _____ .

Helsingissä 19 päivänä toukokuuta 2000

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Maija Perho*

Laki

työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan työeläkevakuutusyhtiöistä 25 päivänä huhtikuuta 1997 annetun lain (354/1997) 12 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa 640/1997, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 §

Johdon erityiset kelpoisuusvaatimukset

Työeläkevakuutusyhtiön toimitusjohtaja tai hänen sijaisensa ei saa olla luotto- tai rahoituslaitoksen tai toisen työeläkevakuutusyhtiön tai muun vakuutusyhtiön taikka sen kanssa samaan konserniin kuuluvan yhtiön hallituksen tai hallintoneuvoston jäsen tai jonkin edellä mainitun yhteisön palveluksessa eikä toimia jonkin edellä mainitun yhteisön tilintarkastajana. Tämä ei kuitenkaan koske hallintoneuvoston tai hallituksen jäsenyyttä vakuutusyhtiössä:

1) joka on asianomaisen työeläkevakuutusyhtiön tytäryhtiö;

2) jonka osake- tai takuupääomasta työeläkevakuutusyhtiö omistaa vähintään 20 prosenttia ja määrän, joka vastaa vähintään 20 prosenttia yhtiön kaikkien osakkeiden tai takuosuuksien tuottamasta äänimäärästä; tai

3) joka harjoittaa ainoastaan luottovakuutusliikettä ja sen jälleenvakuutusta ja jonka omistajina on useita työeläkevakuutusyhtiöitä.

Työeläkevakuutusyhtiön toimitusjohtaja tai hänen sijaisensa ei saa olla luotto- tai rahoituslaitoksen, *rahastoyhtiön* tai toisen työeläkevakuutusyhtiön tai muun vakuutusyhtiön taikka sen kanssa samaan konserniin kuuluvan yhteisön palveluksessa eikä toimia jonkin edellä mainitun yhteisön tilintarkastajana. *Työeläkevakuutusyhtiön toimitusjohtaja tai hänen sijaisensa ei saa olla toisen työeläkevakuutusyhtiön hallintoneuvoston tai hallituksen jäsen.*

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuu-
ta _____.

